

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	K. Koelman, M. Bilik	Datum	2 november 2021
Telefoonnummer	030-2863640	Kenmerk	9253355
E-mail	k.koelman@utrecht.nl	Onderwerp	Reactie op initiatiefvoorstel referendum op raadsinitiatief
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken

Geachte leden van de raad,

Op 7 oktober jl. heeft raadslid Cees Bos van Stadsbelang Utrecht het initiatiefvoorstel 'referendum op raadsinitiatief' aan u aangeboden en ons gevraagd om een reactie.

Met dit initiatief beoogt de heer Bos de [referendumverordening](#) 'verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017' aan te vullen zodat er een wettelijke basis komt voor de raad om zelf te besluiten tot het houden van een referendum. De huidige verordening die op initiatief van uw raad is opgesteld bevat deze mogelijkheid niet. Dit bleek ook uit de externe juridische toets van advocatenkantoor AKD, eerder aan u toegezonden: *"naar ons oordeel is er geen bevoegdheid voor de Raad om te besluiten tot het organiseren van een referendum"* en *"eerst zal de raad die bevoegdheid moeten scheppen"* ([Brief](#) van 23 september jl.). En dat, die bevoegdheid scheppen, is wat de indiener met het initiatiefvoorstel wil regelen.

We bekijken dit voorstel in het licht van de uitvoerbaarheid van zowel de gewijzigde verordening zelf als het mogelijke effect op de uitvoering van besluitvorming in uw raad. Vanuit beide invalshoeken willen we u een aantal kanttekeningen meegeven. Een meer gedetailleerde technische analyse met voorbeelden vindt u in de bijlage.

De wijzigingen die voorgesteld worden in het initiatiefvoorstel zijn groot. Hiermee verandert de huidige verordening ingrijpend. Een wijziging van de huidige verordening voldoet niet aan de (landelijk vastgestelde) eisen voor regelgeving waar een verordening aan moet voldoen¹. Gezien het beoogde doel van de indiener ligt een nieuwe verordening meer voor de hand.

¹ We gebruiken het landelijk vastgestelde kader bij het opstellen van regelingen, namelijk de [aanwijzingen](#) en de ['100 Ideeën voor de gemeentelijke regelgever'](#) van de VNG die daarvan zijn afgeleid.

Burgemeester en wethouders

Datum 2 november 2021
Ons kenmerk 9253355

Een andere kanttekening betreft het effect op de uitvoering van het voorstel. De voorgestelde wijziging geeft de raad wel een bevoegdheid maar stelt daarbij geen algemene kaders (regels). Deze algemene regels zijn wel nodig om (onbedoeld) willekeur te voorkomen en duidelijkheid te geven over bijvoorbeeld vormgeving van het referendum(proces), termijnen en andere spelregels. De voorbeelden met een toelichting staan in de bijlage.

Tenslotte ter overweging. Het uitbreiden van uw bevoegdheden om als raad een referendum uit te schrijven over uw eigen raadsbesluiten staat op gespannen voet met de rechtszekerheid. De advocaten van AKD namen daarover het volgende op in de eerdergenoemde juridische toets: *“in de gedachte van de Gemeentewet wordt het volk dan tweemaal geraadpleegd over hetzelfde”*.

Samengevat. Het is aan uw raad om met een verordening te bepalen welke vormen van referenda mogelijk zijn in onze stad. Wij zijn het eens met de heer Bos dat het houden van een referendum een proces is waarin er duidelijkheid moet zijn over de bevoegdheid van alle betrokkenen. Bij het voorliggende initiatiefvoorstel plaatsen we echter kanttekeningen vanuit juridisch oogpunt en regelgevingsperspectief.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,